

politikou studovat. Má na ni nazírat vědecky, studovati její historii a její odvětví. Má se snažiti pochopiti její význam evropský i světový. Poznati jednotlivé politické prvky a síly a naučiti se je hodnotit. Z poznatky, které načerpal v politické historii a v politické filosofii, uplatniti pak prakticky v politice své strany, obroditi její program, vnést do něho myšlenky, které snesou kritérium světového vývoje. Naplniti ji pokrokem k prospěchu lidu a státu. Zkrátka pěstovati politiku induktivní a ne deduktivní. Pěstovati politický eklekticism. To si musí mladá generace uvědomit a podle toho se řídit, neboť to, co platí o studentstvu, platí o mladé generaci vůbec. Musí se osvoboditi od bezmyšlenkovitého přejímání politiky svých otců a papouškování jejich hesel. Nesmí jenom věřit v to, co se jí k věření předkládá. Nesmí býti pouze výkonnou jednotkou, nýbrž i tvůrčí a hybnou silou. To ovšem znamená: »myslit, myslit, myslit«.

Jaroslav Štěpina.

Immanuel Kant. 22. dubna oslavilo lidstvo 200leté výročí narození svého snad největšího filosofa. Se sférami nejvyššími a lidskému duchu nejnedostupnějšími, kam se lidstvo povznášelo od věků jen náboženstvím, mystikou a intuicí, vypořádal se lidský intelekt v Kantovi dosud nedokonaleji, vypořádal se svým chladným a přesným způsobem. A výsledkem bylo stanovení hranic mezi oblastí rozumu a víry, stanovení mezi, přes něž se lidský rozum a věda nikdy nedostanou.

Na všechny obory myšlení měly úvahy tohoto velikána nemalý vliv. Pro obor věd právních mají však zcela zvláštní. Ani ne tak jeho úvahy, zabývající se meritorně problémy jejich nebo jim blízkými, ač ani zde nelze neoceniti jeho velikých myšlenek, jako prohlášení Rousseauovy smlouvy společenské za pouhou pomocnou konstrukci, jeho absolutní pojetí trestu — v praxi života sice málo přesvědčivé, ale z hlediska celkového systému jeho ethiky grandiosní — jeho imperativně-normativní konstrukci ethiky a vystižení pojmu povinnosti i jeho ideu věčného míru.

Hlavní význam pro pravovědu má však filosofie Kantova teprve v systémech právně filosofických poslední doby. Zde snaží se někteří myslitelé (Stammler, Kelsen a j.) vědomě navázati na Kanta a aplikovati jeho noetické principy na vědy normativní. Přijímá se hlavně jeho základní noetický objev, že poznávající intelekt přistupuje k předmětům zkušenosti s určitými apriorními formami nazírání, v nichž jediné je zkušenost možná. A tu je otázkou moderní právní noetiky, co z poznatků právní vědy je dáno intelektu a priori a co ze zkušenosti. Že v oboru práva je tato otázka i pro nefilosofy významná a to více než pro badatele přírodovědecké, je na snadě, hlavně proto, že předmět právní vědy — právní řád — sám jest dílem lidí.

Jsme vrstevníky úsilovného hledání noetiky a metodologie věd právních a národohospodářských — zatím co ostatní vědy jsou s těmito svými základy již hotovy. Bylo by štěstím těchto věd, kdyby ti, kteří se ho účastní, následovali velikého filosofa královeckého také v chladné strízlivosti a mathematické přesnosti jeho přemýšlení. —n—

Župní a okresní rozpočty na Slovensku. Minulý měsíc podaly župní úřady k schválení své rozpočty, které podobně jako rozpočet státní jsou pracovním plánem pro příští rok. Hlavní položky příjmové jsou příjmy ze župního jmění, celkem však méně významné, státní přiděly z daní z líhu z daně pozemkové), poplatky za různé úkony, příspěvky obcí a státu na jednotlivé zaměstnance (na př. lékaře v nemocnicích), pensijní příspěvky a konečně v nepatrných obnosech pokuty. Ve většině možno položky příjmové pokládati za dosti jisté.